

VEILEDER

Utredning av miljøkonsekvenser i regulerings- og bebyggelsesplaner



Bærum kommune
Plan- og bygningstjenestene

Rev. 28. okt 2005

Forord

Kommunestyret har gjennom flere vedtak presisert at miljøkonsekvenser skal omtales og vurderes i likhet med økonomiske og administrative konsekvenser i alle kommunale saker der slike interesser berøres.

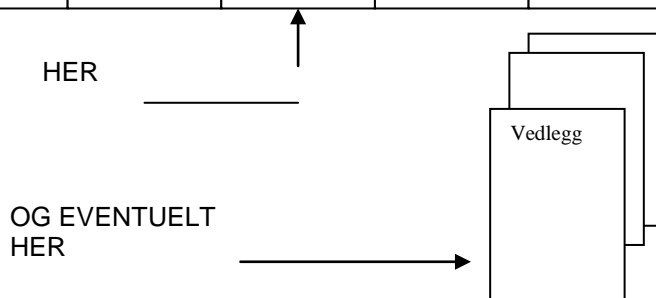
Denne veilederen er laget for å hjelpe forslagsstillere i plansaker med å påvise hvilke miljøkonsekvenser som skal utredes. (Dette må ikke forveksles med lovpålagt konsekvensutredning (KU) etter Plan- og bygningsloven¹.)

Dette er 2. utgave av veilederen, som er revidert av Ann Kristin Røset ved tjenestested Regulerings og Jon Arvid Fossum og Ole Roger Lindås ved tjenestested Arealplan. Alle foto er fra Bærum.

Viktige punkter i saken og Forslag til vedtak: _____	Rådmannens redegjørelse: Bakgrunn _____ _____	Planstatus og Rammebetingelser _____ _____ _____	Beskrivelse av planområdet _____ _____ _____ _____	Beskrivelse av planforslag _____ _____ _____ _____	Konsekvenser av planforslaget _____ _____ _____ _____	Forhåndsuttalelser _____ _____ _____ _____	Rådmannens vurdering: _____ _____ _____ _____
---	---	---	--	--	---	--	---

ILLUSTRASJON:

Hvordan utredningen av miljøkonsekvenser tas inn i rådmannens innstilling.



Et saksframlegg skal skille mellom beskrivelse av planforslag og konsekvenser av planforslag. Beskrivelsen skal redegjøre for hva som konkret foreslås i planen og skal ikke tas med i kapitlet konsekvenser av planforslag.

¹ For planer som krever konsekvensutredning (KU) etter Plan- og bygningsloven, kap. VII-a, vises til statlig veileder.

Innledning

HENSIKT

Hensikten med veilederen er å hjelpe forslagsstillere til best mulig å få belyst hvordan en regulerings- eller bebyggelsesplan vil påvirke miljøet², dvs. de naturgitte og menneskeskapte omgivelsene, samt mennesket selv, innenfor og utenfor planområdet. Det er ønskelig at miljøkonsekvenser blir tatt i betraktning tidlig i planprosessen, og de bør gi premisser for utforming av planforslag.

HVILKE KONSEKVENSER BØR ALLTID UTREDES

Utredningene av miljøkonsekvenser vil være mer eller mindre omfattende, avhengig av omfang og innhold i planforslagene.

Viktige konsekvenser som bør belyses, og som utdypes i denne veilederen, er konsekvenser for:

- Barn og unge (Sårbar gruppe som sjelden selv fremmer sine interesser i planleggingen.)
- Grøntstruktur (Innarbeidet i [kommuneplanens arealdel 2002 - 2020](#))
- Andre grønne arealer (Naturområder, kulturlandskap, parkområder o.l. som ikke er vist som grøntstruktur eller område med retningslinjer i kommuneplanens arealdel 2002 - 2020)
- Estetikk (Det er vedtatt estetiske retningslinjer i kommuneplanens arealdel, og det er utarbeidet egen veileder.)
- Trafikk / tilgjengelighet for alle (Trafikk er opphav til mange av de største miljøproblemer som støy, forurensning og ulykkesfare. Trafikk har også stor betydning for tilgjengelighet for alle, og begge påvirker de i stor grad menneskers helse og trivsel.)

Ingen planforslag er like. Det er viktig å tydeliggjøre de mest framtrepende konsekvensene i et planforslag, samt å redegjøre for eventuelle miljømål og muligheter for å ivareta miljøhensyn og avbøtende tiltak.

USIKKERHET

Beskriv eventuell usikkerhet i vurderingene. Eventuelt pek på problemer med å innhente tilstrekkelig informasjon om tiltakets konsekvenser.

² Opprinnelig kommer ordet miljø fra fransk hvor det betyr omgivelser/forhold/livskår. Det benyttes i mange sammenhenger, og da særlig i forbindelse med beskrivelser av omgivelsene (et trygt miljø, et barnevennlig miljø, naturmiljø, kulturmiljø, sosialt miljø osv.). Ressurser og forurensning er for øvrig også viktige stikkord.



1 Barn og unge

HENSIKT

Sikre at barn og unge får et trygt og godt fysisk oppvekstmiljø, herunder gode lekearealer.

FØLGENDE KONSEKVENSER SKAL UTREDES

- 1.1 Konsekvenser for barn og unge som bor i eller bruker området i dag.
- 1.2 Konsekvenser i tilknytning til lokalisering og utforming av nye leke- og aktivitetsområder for barn og unge.
- 1.3 Konsekvenser for eksisterende/ny skolevei

VEILEDNING OG RETNINGSLINJER

Forholdet til "[Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen](#)" kreves vurdert i alle plansaker. Dette gjelder spesielt hvis området som planlegges i utgangspunktet er regulert til noen form for lek/opphold eller benyttes av barn i dag.

Ved planlegging av nye lekeplasser bør det vektlegges at arealene skal være egnet for barn i ulike aldersgrupper til lek på ulike årstider. Lekeplassene skal være sikret mot forurensning, støy og trafikkfare. En del av arealene bør være flate, både av hensyn til ballspill og av hensyn til tilgjengelighet for alle (barnevogner, rullestoler), og minst halvparten av lekearealet bør ha sol kl 1500 ved jevndøgn. Kommunens anbefaling for hva slags type lekeplasser som bør finnes i nærmiljøet, og hvor stort areal som bør avsettes pr. bolig er gitt i vedlegg 1. (Veileder til Teknisk forskrift [§ 10-2](#) anbefaler forøvrig et uteoppholdsareal på 80 m² per bolig hvorav minst 25 m² til lek).



2 Grøntstruktur

HENSIKT

Hovedgrøntstrukturen skal ivareta muligheten til uavbrutt ferdsel i natur eller naturlike omgivelser, barn og unges leke- og utfoldelsesmuligheter i kontakt med natur eller naturlike omgivelser, opprettholde nærområdenes biologiske mangfold og sikre bevegelses- og spredningskorridorer for ville dyr.

FØLGENDE KONSEKVENSER SKAL UTREDES

2.1 Konsekvenser for grønntstrukturen.

VEILEDNING OG RETNINGSLINJER

Hovedgrøntstrukturen er innarbeidet i [kommuneplanens arealdel 2002 - 2020](#), vedtatt av kommunestyret 04.06.2003. Følgende arealbrukskategorier inngår i hovedgrøntstrukturen:

- Byggeområde framtidig grønntstruktur
- Friområder
- Idrettsanlegg
- Grav- og urnelund
- LNF-område
- Områder med veiledende retningslinjer.

Innenfor områder med [veiledende retningslinjer](#) skal det redegjøres for hvordan planen påvirker mulighetene til å ivareta eller forbedre den framtidige sammenhengende hovedgrøntstrukturen i det aktuelle området. Framtidige regulerings- og eller bebyggelsesplaner skal fastlegge hovedgrøntstrukturen.

I de sakene der dette er aktuelt vil rådmannen sørge for at disse vurderingene blir gjort. Vurderingene bør legges til grunn ved utarbeidelse av planer.



3 Andre grønne arealer

HENSIKT

Sikre at grønne arealer utenom hovedgrøntstrukturen (kapittel 2) ivaretas og/eller nyetableres (f.eks. naturområder, parker, lekeplasser, turstier, sjø, vann og vassdrag)

FØLGENDE KONSEKVENSER SKAL UTREDES

3.1 Konsekvenser for naturverdi og biologisk mangfold.

3.2 Konsekvenser for landskapsopplevelse, rekreasjon og friluftsliv i området.

VEILEDNING OG RETNINGSLINJER

Kommunen har vedtatt grønne retningslinjer i [kommuneplanens arealdel](#). Disse lyder:

1. Kommunens registrerte områder for biologisk mangfold skal sikres gjennom plan- og byggesaksbehandlingen
2. Kantvegetasjonen langs elver og bekker skal bevares og utvikles. I alle planer som berører lukkede bekker, skal mulighet for gjenåpning vurderes.
3. Innen nåværende byggeområder bør partier med sammenhengende vegetasjon søkes bevart.
4. Ved bygge- og anleggstiltak bør viktige trær bevares, og derfor beskyttes under anleggsperioden.
5. Alléer, trerekker og annen vegetasjon langs veier skal i størst mulig grad bevares. Langs bilveier med funksjon som turtraséer, bør grønne omgivelser, lav trafikkmengde og gode trafikksikkerhetstiltak tilstrebes.

Det vises dessuten til følgende rikspolitiske retningslinjer:

- [RPR for planlegging i kyst- og sjøområder i Oslofjordregionen](#) (1993).
- [RPR for verneede vassdrag](#) (1994).



4 Estetikk

HENSIKT

Bevare og videreutvikle estetiske kvaliteter og kulturmiljøer som en viktig del av nærmiljøet.

FØLGENDE KONSEKVENSER SKAL UTREDES

4.1 Konsekvenser med hensyn på de forhold som er beskrevet i kommunens vedtatte estetiske retningslinjer i [kommuneplanens arealdel](#):

1. I alle plan- og byggesaker skal det inngå en redegjørelse for og vurdering av tiltakets estetiske sider både i forhold til seg selv, omgivelsene, og til fjernvirkning.
2. Det skal legges avgjørende vekt på å bevare åsprofiler og landskapssilhuetter.
3. Der tiltaket vil få fjernvirkninger eller lokaliseres som landemerke, skal dette omtales spesielt i redegjørelsen.
4. Ved byggetiltak nær verneverdig kulturminne skal det legges særlig vekt på helhetsvurdering.
5. All skilting og reklame skal vurderes. I sentra, ved større byggetiltak og langs større samferdselsårer, skal det redegjøres særskilt for skilting og reklame. Det kan kreves at skiltplan skal inngå i beskrivelse av bygningers fasader.
6. Ved planlegging og bygging av vei og bane og andre samferdselstiltak skal det stilles krav til og redegjøres for estetiske tiltak.
7. Støyskjermingstiltak skal inneholde en estetisk vurdering av forholdet til omgivelsene vedrørende omfang, materialbruk og fargevalg.

VEILEDNING OG RETNINGSLINJER

Se utarbeidet hefte "Veileder til estetiske retningslinjer for plan- og byggesaksbehandling, Bærum kommune, Planseksjonen mai 1997".



5 Trafikk / tilgjengelighet for alle

HENSIKT

Belyse balansen mellom effektivitet, trygghet og trivsel i et godt trafikkmiljø, og sikre at våre omgivelser utformes slik at de fungerer for alle. Det være seg barn og gamle, funksjonshemmede og ikke- funksjonshemmede, gående, syklende, bilende, kollektivreisende og eventuelle andre trafikkgrupper i planområdet.

FØLGENDE KONSEKVENSER SKAL UTREDES

- 5.1 **Konsekvenser for tilgjengeligheten for gående, syklende, trillende, kollektivreisende og kjørende.**
- 5.2 **Konsekvenser for funksjonshemmede (allergikere/astmatikere, bevegelsehemmede, orienteringshemmede).**
- 5.3 **Konsekvenser som følger av trafikk, for eksempel trafikksikkerhet/ulykker, støy og trafikkforurensning, landskapsinngrep, barrierer m.m.**

VEILEDNING OG RETNINGSLINJER

Kollektivbetjening bør vurderes spesielt med tanke på ressursbruk og tilgjengelighet. Det vises for øvrig til [miljøhåndbok til bruk i planlegging](#), utarbeidet av TØI (Transportøkonomisk Institutt) etter oppdrag fra Samferdselsdepartementet og Vegdirektoratet.

”Planlegging for alle” var et prosjekt iverksatt av Miljøverndepartementet i samarbeid med Sosial- og helsedepartementet (1998-2001) for å forbedre planleggingspraksis i forhold til flere brukergrupper. For informasjon, se rundskriv [T-5/99](#), ”Tilgjengelighet for alle”.

Det vises dessuten til følgende rikspolitiske retningslinjer:

- [RPR for samordnet areal- og transportplanlegging](#) (1993).



6 Andre miljøkonsekvenser

HENSIKT

I mange planer kan det være en eller flere viktige miljømessige konsekvenser som ikke lar seg naturlig plassere helt eller delvis i det foregående, men som likevel skal tas med.

FØLGENDE KONSEKVENSER SKAL UTREDES

- 6.1 Eventuelle miljømessige konsekvenser som ikke faller inn under de foregående kapitlene.**
- 6.2 Miljøkonsekvenser for tilstøtende eller andre geografiske områder – i den grad de ikke er tatt med under de foregående kapitlene. (F. eks. kan utbygging på et areal forverre flomsituasjonen på andre arealer.)**

VEILEDNING OG RETNINGSLINJER

Her følger en stikkordliste, alfabetisk, til hjelp (det må avveies hva som bør tas med):
Energibruk (f.eks. knyttet til boligtype, utforming av bygninger, materialbruk og transport), fareområder, fleksibilitet, flom ([flomsonkart for Sandviksvassdraget](#)), fordrøyning, forurensning, gjenbruk, grunnforhold, helse, høydetilpasning, identitet, infrastruktur, klima, kraftlinjer, kretsløpstenkning, kriminalitet, livskvalitet, lokalklima, lokalmiljø, luftforurensning, massebalanse, massetransport, møteplasser, offentlige rom, opplevelsesrikdom, overvann, parkering, rasfare, ressursbruk, risiko- og sårbarhetsanalyse, service, skolekapasitet, skygge/sol, smett, snarvei, sosialt miljø, stedsanalyse, trivsel, trygge omgivelser, turveier, uteoppholdsarealer, utsyn, vann, vassdrag, vegetasjon, vilttrekk, vind.

Litteraturhenvisninger

INTERNETT

Rikspolitiske retningslinjer:

<http://odin.dep.no/md/norsk/dok/regelverk/retningslinjer/bn.html>

Veiledning til Teknisk forskrift til plan- og bygningsloven:

<http://www.be.no/beweb/regler/veil/REN2003/000tekveilinnh.html>

Kart og arealplaner i Bærum:

<http://baerumskart.norkart.no/default.cfm?lat=6645060&lon=583820&Mstokk=165000&kart=Grunnkart>

Bestemmelser til kommuneplanens arealdel og Retningslinjer til kommuneplanens arealdel:

<http://baerumskart.norkart.no/PlanBest/200201.htm>

Miljøhåndbok til bruk i planlegging, Transportøkonomisk institutt 2000:

<http://miljo.toi.no/>

Tilgjengelighet for alle, Rundskriv T-5/99

<http://odin.dep.no/md/norsk/dok/regelverk/rundskriv/022041-250010/dok-bn.html>

Flomsonekart for Sandviksvassdraget:

http://www.nve.no/modules/module_109/publisher_view_product.asp?iEntityId=6327&iMenuId=1225&strBoxCo-lor=99CCFF&strYAH=%3ENVE%3E%3Cb%3EVann%3C%2Fb%3E%3EFlom%2C+erosjon+og+ras%3EFlomsonekartprosjektet%3ESandvika

PUBLIKASJONER

Kommuneplanens arealdel 2002 - 2020 vedtatt av kommunestyret 4.6.2003 og etter avsluttet meglings hos fylkesmannen i Oslo og Akershus 02.08.2003.

Veileder til estetiske retningslinjer for plan- og byggesaksbehandling, Bærum kommune, Planseksjonen mai 1997 (Ny versjon under utarbeidelse 2005)

Miljøhåndbok til bruk i planlegging, Transportøkonomisk institutt 2000

Tilgjengelighet for alle, Rundskriv T-5/99 B, Miljøverndepartementet

VEDLEGG 1

UTDRAG FRA "GRØNTSTRUKTURANALYSE", NATUR- OG IDRETTSFORVALTINGEN 1998:

NORMER / RETNINGSLINJER / KVALITETSKRAV

	Private arealer	Regulerte friområder		
	Fellesarealer	Park / nærpark / grendelekeplass	Stort friområde/parker ³	Turveikorridorer
Direktoratet for naturforvaltning Anbefalinger	50 m ² pr bolig 25 m ² i konsentrert bebyggelse	5 daa (eller 2 x 2,5 daa) maks 200 m fra boligen	Et grønt område, 500 m fra boligen hvor man kan gå en tur på min. 2 km	30 – 50 meters bredde, maks 500 meter fra boligen
Husbanken Krav ved ekstra låneutmåling	50 m ² pr bolig 25 m ² i konsentrert bebyggelse	En ballplass for hver 200 bolig i nærområdet		
RPR for å styrke barn og unges interesser i planleggingen		Nærpark 1,5 daa i 150 m fra bolig og grendelek 5 daa (eller 2 x 2,5 daa) maks 200 m fra bolig		

Nærmere beskrivelse av tabellens arealbenevnelser:

Fellesarealer tilhører det private boligområdet. Her skal det være plass for daglig lek, opphold og sosialt samvær. Fellesarealene skal ha en størrelse på minimum 50 kvm pr bolig som søker til området. Det bør ha en solrik, trafikksikker og skjermet beliggenhet, med variert vegetasjon. Arealer brattere enn 1:3 regnes ikke med.

En nærpark til daglig bruk kan tilhøre det private boligområdet eller være et kommunalt areal. Området skal kunne nås på maksimum 8 – 10 minutter til fots og bør ligge maksimalt 200 m fra boligen. Det skal være mulig å komme dit uten å krysse store trafikkerte veier. Området skal ha variert beplantning, og deler av det bør ha høy opparbeidelsesgrad.

³ Vi har definert "stort friområde" til å ha en størrelse på 50 – 80 dekar, fordi disse arealene bør gi et variert opplevelsestilbud og mulighet for turer på 2 km lengde.

BESTEMMELSER / RETNINGSLINJER I BÆRUM KOMMUNE

I bestemmelser til kommuneplanens arealdel 2002 - 2020 er det i § 8 gitt følgende areal- og funksjonskrav til områder med småhusbebyggelse:

1) For eneboliger skal det avsettes et brukbart uteoppholdsareal på 300 kvm. pr. bolig. For hybelleilighet på inntil 55 m² BRA og klientboliger, kreves 50 kvm brukbart uteoppholdsareal. For tomannsboliger og andre boligtyper kreves 200 kvm. pr. boenhet. Arealkravet skal dekkes på tomte bygningen ligger på.

2) For eiendom som bygges ut med mer enn 4 boenheter skal det i tillegg til arealer etter nr. 1 over, avsettes felles tilfredsstillende leke- og oppholdsarealer. Fellesarealet skal beskyttes mot trafikk, forurensning og støy. Fellesarealet skal ferdigstilles samtidig med boligene.

I bestemmelser til kommunedelplan 2 for Fornebu-området er det i § 3 gitt følgende areal- og funksjonskrav til lekearealer og andre uteoppholdsarealer:

”Innenfor boligområdene skal det avsettes et minste "Brukbart uteoppholdsareal" på 80 kvm. pr. bolig. "Minste uteoppholdsareal (MUA)" omfatter, i følge Teknisk forskrift § 3-3, de ubebygde delene av tomte, unntatt de som er regulert til eller som kreves avsatt til trafikkformål (for eksempel privat vei, felles adkomst og biloppstillingsplasser). Av de 80m² skal minimum 25m² opparbeides som lekeareal.”

Utdrag fra retningslinjer til kommunedelplan 2 for Fornebu-området:

Lekeplassene skal være tilpasset barnas alder, aksjonsradius og aktivitetsnivå. En deler gjerne lekeplassene i tre kategorier og i forhold med de hierarkiske planleggingsnivåer: Lekeplass ved inngang/tunplass som kan betjene inntil 30 boliger med et areal på minimum 150m², nær-lekeplass/nabolag som kan betjene inntil 150 boliger med et areal på minimum 1500m², samt strøkslekeplass/boligområde med et areal på minimum 5000m² som kan betjene inntil 500 boliger

Leke- og oppholdsarealer skal ha en skjermet og solrik plassering.

En [bomiljøveileder for Fornebu](#) med nærmere anbefalinger er tilgjengelig på Internett.